

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS /
INSTYTUT HISTORII LITWY

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos skyrius /
Zakład Historii Wielkiego Księstwa Litewskiego

INSTYTUT HISTORII NAUKI
IM. L. i A. BIRKENMAJERÓW POLSKIEJ AKADEMII NAUK /
LENKIJOS MOKSLŲ AKADEMIJOS
L. ir A. BIRKENMAJERIŲ MOKSLO ISTORIJOS INSTITUTAS

TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ KONFERENCIJA /
MIĘDZYJARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

**Surasti tiesą:
pagalbiniai istorijos mokslai
falsifikatų tyrime**

**W poszukiwaniu prawdy:
nauki pomocnicze historii
w badaniu falsyfikatów**

2020 m. spalio 14–15 d.
(trečiadienis–ketvirtadienis)

14–15 października 2020 r.
(środa–czwartek)

PROGRAMA / PROGRAM

Lietuvos istorijos institutas, Vilnius (Kražių g. 5) /
Instytut Historii Litwy, Wilno (ul. Kražių 5)

Konferenciją parėmė Lietuvos mokslo taryba, sut. Nr. S-MOR-20-23
Konferenciją wsparła Litewska Rada Naukowa Umowa nr S-MOR-20-23

2020 m. spalio 14 d. (trečiadienis) / **14 pažiđziernika 2020 r.** (šroda)

9.30–10.00 Konferencijos dalyvių registracija / Rejestracija uczeštników konferenciji

10.00–10.20 Konferencijos atidarymas, sveikinimo žodis /
Otwarcie konferencji, przemówienia powitalne
Habil. dr. Alvydas Nikžentaitis, Lietuvos istorijos instituto direktorius /
dyrektor Instytutu Historii Litwy
Dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN, dyrektor Instytutu Historii Nauki
im. L. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk / Lenkijos mokslų
akademijos L. ir A. Birkenmajerių mokslo istorijos instituto direktorius

I POSĖDIS / I SESJA

Moderuoja / Moderuje **dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN**

10.20–10.40 **Dr. Rūta Čapaitė** (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius /
Instytut Historii Litwy, Wilno)

*Falsifikatas tai ar ne? Keli paleografinio tyrimo momentai
Falsyfikat czy nie? Kilka kwestii związanych z badaniem
paleograficznym*

10.45–11.05 **Ks. dr Michał Sołomieniuk** (Archiwum Archidiecezjalne w
Gnieźnie / Gniezno arkivyskupijos archyvas)

*Krytyczna lektura łacińskiego kodeksu biblijnego na
przykładzie Ms 142 z Gniezna: nieścisłości, niewiedza, ale nie fałsz
Kritinis lotyniško Biblijos kodekso skaitymas remiantis MS 142
iš Gniezno pavyzdžiu: netikslumai, nežinojimas, bet ne klastotė*

11.10–11.30 **Mateusz Małajowicz** (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie /
Krokvos Jogailos universitetas)

*Rzekomy dokument papieża Benedykta IX z 1046 r.
w kontekście treści ideowych Katalogu biskupów krakowskich
Jana Długosza
Tariamas popiežiaus Benedikto IX 1046 m. dokumentas Jano
Długošo Krokvos vyskupų katalogo idėjinio turinio kontekste*

11.30–11.40 DISKUSIJA / DYSKUSJA

11.40–12.00 Kavos pertrauka / Przerwa na kawę ☞

II POSĖDIS / II SESJA

Moderuoja / Moderuje **dr. Rūta Čapaitė**

12.05–12.25 **Dr. Sergej Polechov (Сергей Полежаев)** (Rosyjska Akademia
Gospodarki Narodowej i Administracji Publicznej przy Prezydencie
Federacji Rosyjskiej / Rusijos Prezidento nacionalinė ekonomikos ir viešojo
administravimo akademija)

*Układ litewsko-krzyżacki o odstąpieniu Żmudzi z 1382 r. – kwestia
autentyczności tekstu
1382 m. Lietuvos ir Kryžiuočių Ordino sutartis dėl Žemaitijos
perdavimo: teksto autentiškumo klausimas*

12.30–12.50 **Prof. dr hab. Szweda** (Instytut Historii i Archiwistyki,
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Torunės Mikalojaus
Koperniko universiteto Istorijos ir archyvistikos institutas)

*Zagadnienie wiarygodności transumptów w praktyce dyplomacji
oraz w opinii prawników polskich i krzyżackich podczas
wzajemnych procesów od XIV do XVI w.
Transumptų patikimumo problema diplomatijos praktikoje ir
Lenkijos bei Kryžiuočių Ordino XIV–XVI a. tarpusavio teisminių
procesų teisininkų vertinime*

12.55–13.15 **Dr. S. C. Rowell** (Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy)

*Nisi litterarum apicibus... Vilniaus vyskupijos biurokratėjimas ir
padirbtų dokumentų plėtra, valdant Jonui iš Lietuvos kunigaikščių
(1519–1536)
Nisi litterarum apicibus ... Biurokratyzacija diecezji wileńskiej
i rozwój sfalszowanych dokumentów w okresie posługi biskupiej Jana
z Książąt Litewskich (1519–1536)*

13.15–13.25 DISKUSIJA / DYSKUSJA

13.25–15.00 Pietų pertrauka / Przerwa obiadowa

III POSĖDIS / III SESJA

Moderuoja / Moderuje **Vilija Gerulaitienė**

15.00–15.20 Prof. dr. Aivas Ragauskas (Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński)

Pernu pakamario Mikalojaus Tomo Bildziukevičiaus 1704 m. „testamento“ falsifikatas – šaltinis XVIII a. pab. dokumentų falsifikatoriaus Florijono Levkovičiaus „dirbtuvei“ pažinti Falsifikat „testamentu“ podkomorzego parnawskiego Mikolaja Tomaszka Bildziukewicza z 1704 r. – źródło dla poznania „warsztatu“ falszerza dokumentów z koń. XVIII w. Floriana Lewkowicza

15.25–15.40 Kęstutis Gudmantas (Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Vilnius / Instytut Literatury Litewskiej i Folkloru, Wilno)

Veliuonos magdeburgijos falsifikatas (XVIII a. pab.) Falsifikat dokumentu nadania prawa magdeburskiego Wielonie (kon. XVIII w.)

16.10–16.20 Dr. Gitana Zujienė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius / Instytut Historii Litwy, Wilno)

Klastojimo bylos bajoriškajame pilies teisme XVI a. antrojoje pusėje – XVII a. pirmojoje pusėje: nuo skundo iki realios baismės Sprawy o fałszerstwa w szlacheckim sądzie grodzkim w drugiej połowie XVI – w pierwszej połowie XVII w.: od skargi do rzeczywistej kary

16.25–16.45 DISKUSIJA / DYSKUSJA

16.45–17.05 Kavos pertrauka / Przerwa na kawę ☕

IV POSĖDIS / IV SESJA

Moderuoja / Moderuje **prof. dr hab. Adam Szweda**

16.45–17.05 Prof. dr hab. Ryszard Grzesik (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk / Lenkijos mokslų akademijos Slavistikos institutas)

Kronika węgiersko-polska – fałszerstwo doskonałe? Vengrijos ir Lenkijos kronika – tobula klastotė?

17.10–17.30 Dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN (Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk / Lenkijos mokslų akademijos L. ir A. Birkenmajerų mokslo istorijos institutas)

Gdzie się kończy zapożyczenie a zaczyna fałszerstwo? O praktykach pisarskich kronikarzy późnośredniowiecznych Kur baigiasi skoliniai ir prasideda klastotės? Apie vėlyvųjų viduramžių metraštininkų rašymo įpročius

17.35–17.55 Dr hab. Jerzy Kaliszuk, prof. PAN (Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk / Lenkijos mokslų akademijos L. ir A. Birkenmajerų mokslo istorijos institutas)

Wypis z kroniki Witykinda – XVIII-wieczna polemika polityczna w kostiumie historycznym Išrašas iš Vitikindo kronikos – XVIII a. politinė polemika, įvilktą į istorinį rūbą

17.55–18.15 DISKUSIJA / DYSKUSJA

2020 m. spalio 15 d. (ketvirtadienis) /
15 paždiernika 2020 r. (czwartek)

V POSĖDIS / V SESJA

Moderuoja / Moderuje **ks. dr Michał Solomieniuk**

10.00–10.20 Dr Jakub Rogulski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie / Krokuvos Jogailos universitetas)

Pomyłka z niewiedzy czy świadoma manipulacja? Propaganda genealogiczna litewskich rodzin książęcych z XVII w. jako próba zafalszowania wizji początków własnej rodziny Apsirikimas ar sąmoninga manipuliacija? XVII a. Lietuvos kunigaikščių giminių genealoginė propaganda kaip bandymas klastoti savo giminės pradžios viziją

10.25–10.45 Doc. habil. dr. Ingė Lukšaitė

Matas Pretorijus – falsifikatorius ar plėtotojas? Vėdyvuičio ir Brutenio legenda

Mateusz Pretoriusz – fałszerz czy promotor? Legenda Weydywuita i Brutena

10.50–11.10 Vilija Gerulaitienė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius / Instytut Historii Litwy, Wilno)

*Vaidevuičio vardo kismas ir interpretacijos istoriniuose šaltiniuose
Zmiany i interpretacje imienia Waidewuta w źródłach historycznych*

11.10–11.20 DISKUSIJA / DYSKUSJA

11.20–11.40 Kavos pertrauka / Przerwa na kawę ☞

VI POSĖDIS / VI SESJA

Moderuoja / Moderuje **Kęstutis Gudmantas**

11.45–12.05 Zbigniew Bartkowiak (Muzeum Archeologiczne w Poznaniu / Archeologijos muziejus Poznanėje)

Nie tylko Kurozwęcki! O niektórych problemach identyfikacji fałszerstw monet z końca XV wieku w Królestwie Polskim

Ne tik Kurozwęckis! Apie kai kurias monetų padirbinėjimo nustatymo problemas Lenkijos Karalystėje XV a. pabaigoje

12.10–12.30 Dr. Andrejus Boiko-Gagarinas (Андрей Бойко-Гагарин) (Ukrainos nacionalinis istorijos muziejus, Kijevas / Narodowe Muzeum Historyczne Ukrainy, Kijów)

Apie galimą Rusijos Imperijos 5 rublių nominalo monetų padirbinėjimą Lietuvoje XIX a. viduryje

O możliwym fałszowaniu na Litwie w połowie XIX w. monet Imperium Rosyjskiego o nominale 5 rubli

12.30–12.40 DISKUSIJA / DYSKUSJA

12.40–14.10 Pietų pertrauka / Przerwa obiadowa

VII POSĖDIS / VII SESJA

Moderuoja / Moderuje **dr. Gitana Zujienė**

14.15–14.35 Dr Wojciech Mądry (Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk / Lenkijos mokslų akademijos Slavistikos institutas)

Gloryfikacja panujących poprzez upamiętnianie miejsc ich pochówków na przykładzie nekropolii piastowskich – wyraz tradycji czy fałszerstwo?

Valdovų išaukštinimas per jų palaidojimo vietų įamžinimą sulig Piastų nekropolių pavyzdžiu – tradicijos išraiška ar klastojimas?

14.40–15.00 Dr. prof. Aliona Liubaja (Алёна Аляксандраўна Любая)

(Instytut Republikański Szkoły Wyższej, Mińsk / Respublikinis aukštųjų mokyklų institutas, Minskas)

Risale-i-Tatar-i-Lech: skompromitowane źródło pod naciskiem nowożytnej historii Tatarów Wielkiego Księstwa Litewskiego

Risale-i-Tatar-i-Lech: šaltinis, sukompromituotas dėl naujųjų laikų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės totorių istorijos turėtos įtakos

15.05–15.25 Dr. Andrei Liuby (Андрэй Уладзіміравіч Любы), (Bialoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk / Baltarusijos valstybinis universitetas, Minskas)

*Aleksiej Sapunow i czternastowieczny wizerunek Olgierda: od interpretacji znaleziska do narracji narodowej
Aleksejus Sapunovas ir XIV a. Algirdo atvaizdas: nuo radinio interpretacijos iki tautinio naratyvo*

15.25–15.55 Baigiamosios diskusijos / Diskusje końcowe

15.55 Konferencijos uždarymas / Zakończenie konferencji

Konferencijos organizacinis komitetas /
Komitet organizacyjny konferencji:

Dr. Rūta Čapaitė, Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy

Dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN, Instytut Historii Nauki im.

L. i A. Birkenmajerów PAN / Lenkijos mokslų akademijos L. ir A. Birkenmajerių
mokslo istorijos institutas

Dr. Gītana Zujienė, Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy

Vilija Gerulaitienė, Lietuvos istorijos institutas / Instytut Historii Litwy

Renginio metu privaloma dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones

Uczestników konferencji obowiązuje noszenie środków ochronnych
zakrywających nos i usta.